

процесу. Актуальною задачею розвитку учнів на цьому віковому етапі є розвиток комунікативної компетентності. Сьогодні вчитель початкової школи повинен не тільки давати знання, уміння, навички, а, в першу чергу створювати передумови для розвитку учня як гармонійної особистості. Важливо, щоб молодші школярі набували впевненості у своїх здібностях і можливостях, у тому числі і у міжособистісній взаємодії.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Колектив як чинник створення унікальної ситуації виховання особистості / І. Бех // Директор школи. – 2002. – № 6. – С. 8 – 11.
2. Зінов'єва Т. Формування ключових компетентностей учнів / Т.Зінов'єва // Директор школи. – 2005. – №42. – С.19 – 25.
3. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б.Ф.Ломов. – Москва: Наука, 2004. – 288 с.
4. Нова українська школа[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук С.А. Гаряча

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНСТРУКТОРСЬКО-БУДІВЕЛЬНИХ ІГОР В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

А. І. Шумська

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

З виникненням нових соціальних умов розвитку, зміною способу життя, форм спілкування, інтересів, змінюється і розвиток сучасної дитини дошкільного віку. Взаємодіючи з навколишнім середовищем, діти стають більш допитливими, творчими, креативними, ініціативними, розширюють свій соціальний досвід, засвоюють систему взаємин з людьми, пізнають себе, вчаться розв'язувати комунікативні завдання. Це найяскравіше проявляється в ігровій діяльності, яка дає змогу пізнати ті сторони дорослого життя, які дитина поки не проживає реально. Можна сказати, що гра є інструментом, який дає максимальну користь дитині. Чим різноманітнішою є дитяча діяльність, то гармонійніше відбувається її розвиток, реалізуються потенційні можливості й перші прояви творчості.

Як показує практика, нині діти вимагають до себе багато уваги. Саме тому, вагому роль у процесі формування їхньої соціальної зрілості відіграє колективна творча гра, зокрема конструкторсько-будівельні ігри.

Дослідження останніх років свідчать, що конструювання є не тільки практичною творчою діяльністю, а й універсальною розумовою здатністю, що виявляється в різних видах діяльності (ігровій, мовленнєвій, зображувальній тощо) і спрямована на створення з окремих предметів, частин, елементів чогось нового – макетів, проектів, моделей (М. Безпала, С. Безпала, І. Біла, С. Галайда, Л. Гасюк, М. Губко, К. Карасьова, О. Коваленко, Т. Піроженко та ін.).

Ігри з конструктором повністю задовольняють вікові інтереси дітей дошкільного віку, про що свідчить високий рівень зацікавленості ними. Такі ігри довго не набридають через значну варіативність роботи з будівельним матеріалом, тому допомагають дошкільнятам досягнути високого рівня соціальної зрілості, адже процес конструювання сприяє спілкуванню між дітьми, побудові безконфліктних взаємин, формуванню навичок співпраці, адекватній реакції на успіхи та невдачі, самооцінці, легкому входженню у контакт дітей із дорослими тощо [5, 12-14].

Характерною особливістю процесу конструювання є створення та перетворення образів на основі оволодіння певними знаннями й уміннями. Підвищення ефективності використання конструкторсько-будівельних ігор у навчальних закладах полягає у застосуванні вихователями новітніх видів конструювання: з будівельного матеріалу, з різних видів конструкторів (LEGO-конструктор, м'які ігрові модульні блоки, дерев'яний, пластмасовий, голковий, металевий, керамічний, на липучках), які мають різні способи кріплення, покидькового матеріалу, природного матеріалу, піску, снігу.

Нині, діти мають потребу в іграх нового типу, які моделюють сам творчий процес і створюють свій мікроклімат, сприятливий для творчого розвитку. Пропонуючи дітям різні можливості для самореалізації, варто ознайомити їх із цікавою технікою – паперопластиком (квілінг, оригамі, киригамі, кусудамі, Tunnel book). Надзвичайно популярним і одним із найулюбленіших видів діяльності дітей, який розвиває їх комбіноване, інтуїтивне та просторове мислення, відчуття форми, складну координацію рухів кисті є виготовлення творчих робіт у техніці оригамі. Діти опановують нові прийоми та способи дій з папером (згинання, складання прямокутника та квадрата навпіл, вчетверо, по діагоналі, у різних напрямках, надрізування, склеювання, виготовлення об'ємних іграшок із квадрата, поділеного на 16 частин).

Зберігати зацікавленість та увагу дітей на тривалий час допоможуть заняття у стилі оригамі – кусудамі (модулі з прямокутних шматочків паперу). У складній кусудамі може бути кілька десятків модулів, з'єднаних між собою одним із трьох способів – за допомогою тертя, зшивання або склеювання. Під час виготовлення кусудамі можна склеювати та розрізати папір, що категорично заборонено при оригамі [2, 11-13].

Сучасним, надзвичайно пізнавальним для дітей дошкільного віку є площинне та просторове моделювання, в основі яких лежить створення геометричних фігур різних типів флексагонів (тритетрафлексагон, гексагексафлексагон, тригексафлексагон). Ці фігури цікаві тим, що, якщо їх правильно зібрати, деякі їх поверхні будуть приховані [3, 22-23].

Розвивальний потенціал конструкторсько-будівельних ігор досягнув свого апогею, втілюючись в технології LEGO. Конструктор LEGO позиціонує як універсальний інструмент розвитку дитини. Серед основних особливостей LEGO слід виділити: відсутність чіткої інструкції з використання, наявність великої кількості деталей та різноманітних технік їх поєднання, що дає можливість безкінечно трансформувати різні конструкції. Все це дозволяє розвивати органи чуття дитини, спонукає її до пізнавально-розумових дій, просторово-логічного мислення, спостережливості, стимулює розвиток дрібної моторики рук, зорово-моторну координацію, мовленнєво-комунікативні навички та ін. [6, 11-12].

Для емоційно-ціннісного та сенсорно-пізнавального розвитку дітей в закладах дошкільної освіти використовують конструктор «LEGO DUPLO». Для сюжетного колективного конструювання діти забезпечуються додатковим тематичним набором конструктора «LEGO DACTA» типу «Міський транспорт», «Люди світу», «Свійські тварини». Оригінальними є конструктори «Геоконт», «Тектон». Для найбільш повноцінної реалізації принципів каркасного конструювання та самостійного моделювання цікавим є «QUADRO» [7, 319-321]. Конструктори цих видів досить поширені та широко використовуються в освітній діяльності.

Для реалізації освітніх цілей, педагогу слід грамотно створити предметно-ігровий простір, який спонукає до самостійних занять з різними видами конструювання, приваблює й зацікавлює, дає поштовх дитячій уяві та фантазії. Не заповнене і безбарвне предметно-ігрове середовище справляє на дітей негативний вплив, гальмує

розвиток особистості. Перенасичене, так само погано впливає на психіку дітей. І тільки періодично оновлюване, динамічне, варіативне, різноманітне, не запрограмоване, оптимально-організоване має розвивальний вплив, спонукає дитину до активної пізнавальної діяльності, позитивно впливає на її емоційну сферу, мобілізує процеси мислення [4, 11-13].

З метою розвитку творчості дітей корисно навчати їх самостійно шукати матеріал для роботи й обґрунтовувати раціональність вибору з урахуванням особливостей та можливостей заміни цього матеріалу, способів виготовлення виробів та деталей оформлення. Тому, вихователь має подбати про те, щоб у куточку конструювання були: природні матеріали (шишки, мох, жолуді, морські камінці, насіння кавуна, соняшника та дині, засушені квіти, шкаралупки з горіхів, обрізки соломи, ягоди горобини, рогожка тощо); покидьковий матеріал (паперові коробки, катушки, кришечки, коробочки з-під сірників, пробки, пінопласт тощо) для конструювання різних (переважно об'ємних) предметів; фантики від цукерок та інших кондитерських виробів (фольга, стрічки, великі шматки тканини різного кольору); набір кольорового картону, паперу (глянцевого, матового, з тисненням тощо); альбоми зі зразками та схемами послідовності виконання дій. Можна запропонувати дітям конструктори з картону, наприклад: «Паперовий зоопарк» (скласти тваринок за інструкцією без ножиць і клею), «Повітряний бій», «Казкова країна», альбоми з конструювання оригамі [1, 28-31].

Можна стверджувати, що діти – природжені конструктори, дослідники і винахідники. Ці, закладені природою, задатки найшвидше реалізуються й удосконалюються у конструюванні, що сповна задовольняє вікові інтереси дітей та розвиває здатність творчо відображати явища навколишнього життя. Адже, саме у цьому виді діяльності, діти мають необмежену можливість вигадувати і створювати свої побудови, конструкції, проявляючи зацікавленість і кмітливість. Діти на власному досвіді пізнають конструктивні властивості окремих деталей, можливості їх з'єднання, комбінування, оформлення. При цьому кожна дитина творить як дизайнер, засвоюючи під час творчого конструювання закони гармонії і краси.

Список використаних джерел:

1. Большакова І. Ігротека для першокласників / Інна Большакова // Палітра педагога. – 2005. – № 1. – С. 28–31.
2. Жаборовська С. Оригамі – світ мистецтва / Світлана Жаборовська // Мистецтво. – 2016. – № 5 (61). – С. 11–15.
3. Коваленко О. Просторове моделювання як оригінальний прийом сенсорно-пізнавального розвитку старших дошкільників / Олена Коваленко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. – № 3. – С. 21–26.
4. Лаврентьєва Г. Розвивальне предметно-ігрове середовище / Галина Лаврентьєва // Палітра педагога. – 2001. – № 4. – С. 11–13.
5. Незабаром до школи. Психологічні особливості дітей дошкільного віку. 6-ий рік життя / уклад. О. А. Дмитрієва. – Харків : Вид. група «Основа», 2009. – 189 с.
6. Рома О. Конструктори LEGO Education як засіб формування пізнавальної сфери дітей дошкільного віку / О. Рома // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2013. – № 2. – С. 10–16.
7. Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі : підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур. – Київ : Слово, 2010. – 373 с.

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент І. В. Єнгалічева